

Nr 229.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förhöjt arvode åt
föreståndaren för statens reproduktionsanstalt; given Stockholms
slott den 18 mars 1921.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernädigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Nils Hansson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl.
Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott
den 18 mars 1921.*

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Departementschefen, statsrådet Hansson anförde:

I skrivelse den 9 februari 1921 har lantmäteristyrelsen ifrågakänt viss reglering av arvoden till föreståndaren för statens reproduktionsanstalt samt faktorn, assistenten och ett kvinnligt biträde vid anstalten.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 195 häft. (Nr 229.)

Innan jag närmare redogör för lantmäteristyrelsens framställning, torde i största korthet böra erinras om vad beträffande avlöningen åt nämnda befattningshavare förekommit vid anstaltens inrättande.

Då Kungl. Maj:t i proposition den 5 mars 1920, nr 190, förelade riksdagen förslag om ifrågavarande anstalts inrättande för stadigvarande drift samt om uppförande för anstaltens behov av vissa anslag m. m., föreslog Kungl. Maj:t tillika riksdagen att besluta, att arvodet till anstaltens föreståndare skulle utgöra 10,000 kronor för år.

Av dåvarande chefens för jordbruksdepartementet yttrande till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet inhämtas, att lantmäterikommissionen i avgivet utlåtande förklarat sig anse avlöningen till anstaltens föreståndare böra bestämmas något högre än för byråchef och föreslagit ett arvode av 9,000 kronor, vartill borde komma extra lönetillägg och krigstidstillägg efter samma grunder som för andra statens befattningshavare. Departementschefen anslöt sig närmast till detta förslag, men ansåg tillfällig löneförbättring icke böra i detta fall tillämpas. Under erinran, att kommissionens förslag — med inberäkning av det för en till 9,000 kronor uppgående avlöning då bestämda tillskottet å 1,200 kronor såsom tillfällig löneförbättring — kunde anses innebära en effektiv avlöning av 10,200 kronor, förklarade departementschefen sig anse den av kommissionen föreslagna avlöningen böra höjas, dock ej till mera än jämnt 10,000 kronor.

Departementschefen berörde även frågan om avlöningen åt anstaltens faktor, assistent och kvinnliga biträde, vilkas arvoden departementschefen emellertid fann lämpligen böra bestämmas av Kungl. Maj:t. Kommissionen hade föreslagit för de två förstnämnda av dessa befattningshavare en avlöning lika med sammanlagda beloppet av lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg för första gradens tjänst eller 4,000 kronor samt för det kvinnliga biträdet en avlöning, motsvarande sammanlagda beloppet av lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg för kvinnliga biträden av tredje normalgraden. Jämväl för dessa befattningshavare hade kommissionen tänkt sig extra lönetillägg och krigstidstillägg efter samma grunder som för andra statens befattningshavare.

Mot kommissionens förslag i denna del hade departementschefen intet annat att erinra, än att för det manliga kontorsbiträdet och faktorn syntes böra till de föreslagna beloppen göras tillägg ungefär motsvarande tillskotten genom tillfällig löneförbättring för jämförliga befattningshavare. Det torde böra erinras, att tillfällig löneförbättring icke utgår till kvinnliga biträden.

Vidare anförde departementschefen, att för all personal vid anstalten

borde utgå dyrtidstillägg efter samma grunder som för statens befattningshavare i allmänhet.

I skrivelse den 18 juni 1921, nr 9 A, punkt 97, anmälde riksdagen, att riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag för anstalten anvisat och uppfört vissa anslag för år 1921 m. m. I skrivelsen omförmäldes, att med avseende å avlöningsförmånerna av departementschefen föreslagits, att dessa för anstaltens föreståndare skulle bestämmas av riksdagen och till ett belopp av 10,000 kronor, men att ifråga om övriga befattningshavare vid anstalten avlöningen vore avsedd att bestämmas av Kungl. Maj:t. Därefter förklarade riksdagen, bland annat, att vad departementschefen anfört ej gäve anledning till någon riksdagens erinran.

Kungl. Maj:t har den 31 december 1920 fastställt utgiftsstat för år 1921 för statens reproduktionsanstalt och därvid för nämnda befattningshavare bestämt följande avlöningar:

	Lön. Kronor.	Tjänstgörings- penningar. Kronor.	Summa. Kronor.
Direktören	7,200	2,800	10,000
Assistenten	2,500	1,500	4,000
Ett kvinnligt biträde	1,700	700	2,400
Faktorn	2,500	1,500	4,000.

I berörda skrivelse den 9 februari 1921 har lantmäteristyrelsen erinrat, att vid innevarande års riksdag föreläge förslag angående ny definitiv löneroglering till befattningshavare vid statsdepartementen och centrala ämbetsverk. Då avlöningen för nämnda befattningshavare vid statens reproduktionsanstalt bestämts i analogi med vad som för närvarande i denna del gällde inom den centrala förvaltningen och då avlöningen för framtiden och redan från ingången av år 1922, särskilt vad anginge föreståndaren, syntes böra bestämmas i anslutning till den avlöning, som kunde komma att gälla för personalen inom de centrala verken, hade lantmäteristyrelsen ansett sig böra fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på förhållandet, för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna erforderligt att göra någon framställning i ämnet till den församlade riksdagen. Vad anginge avlöningen till föreståndaren ansåge lantmäteristyrelsen, att densamma, under förutsättning att den föreslagna lönerogleringen för de centrala verken komme att antagas av riksdagen, skäligen ej borde sättas lägre än 12,500 kronor.

Lantmäteri-
styrelsens
framställning

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet den 18 februari 1921 och däruti anfört huvudsakligen följande:

»Då riksdagen måste anses hava ingått i prövning av lönebeloppens storlek och sättet för deras utgående, torde en förändring härutinnan ej böra ske utan riksdagens medverkan.

Lantmäteristyrelsen synes med sin underdåniga framställning åsyfta, att den av statsmakterna nyligen beslutade nya definitiva löneregleringen för statsdepartementen och de centrala ämbetsverken borde från och med år 1922 i fråga om lönebelopp tillämpas för nämnda befattningshavare vid statens reproduktionsanstalt.

Häremot torde emellertid kunna erinras, att den nya löneregleringen, som i lönetekniskt avseende i väsentliga punkter skiljer sig från den förut gällande, tillsvärdare genomförts allenast inom vissa förvaltningsgrenar. Och det torde för övrigt kunna ifrågasättas, huruvida det kan vara lämpligt, att en lönestat allenast i vissa avseenden — här storleken av lönebeloppet och därav beroende dyrtidstillägg — ansluter sig till det nya lönesystemet, medan löneförmånernas uppdelning i lön och tjänstgöringspenningar, villkoren för deras åtnjutande m. m. bestämmas med hänsyn till principerna i det äldre systemet.

Därest det emellertid skulle anses lämpligt, att lönebeloppet för ifrågavarande personal redan nu regleras efter den nya lönestaten, torde avlöningen kunna bestämmas för direktören — i överensstämmelse med lantmäteristyrelsens förslag — till 12,500 kronor, därav 9,000 kronor lön och 3,500 kronor tjänstgöringspenningar, samt för assistenten och faktorn — efter den nya lönestatens löneplan B, 12:e lönegraden, ortsgrupp G — till 6,000 kronor, därav 4,200 kronor lön och 1,800 kronor tjänstgöringspenningar, och för det kvinnliga biträdet — efter löneplan C, 5:e lönegraden ortsgrupp G — till 3,200 kronor, därav 2,300 kronor lön och 900 kronor tjänstgöringspenningar.»

*Departements-
chefens
uttrände.*

Vad först beträffar arvodet åt föreståndaren eller direktören för reproduktionsanstalten, finner jag goda skäl tala för att detta, i anslutning till av riksdagen beslutad lönereglering för statsdepartement och centrala ämbetsverk, så regleras, att nuvarande förhållandet emellan nämnda arvode och den till byråchef för närvarande utgående slutavlönning, dyrtidstillägg oberäknat, bibehålles. Därest arvodet höjes till 12,300 kronor, kommer denna proportion att bliva i det närmaste oförändrad.

I detta sammanhang torde jag böra erinra, att till föreståndare för anstalten förordnats en byråchef i lantmäteristyrelsen, som, därest han tjänstgjort i sistnämnda egenskap, skulle jämlikt den nya löneregleringen för de centrala verken från och med den 1 januari 1922 erhållit i lön 11,940 kronor.

En förutsättning för sålunda föreslagen lönereglering för reproduktionsanstaltens föreståndare är givetvis, att dyrtidstillägget beräknas efter enahanda grunder som för befattningshavare, vilka omfattas av den allmänna löneregleringen. Vidare synes det mig lämpligt, att för föreståndaren i fråga om villkoren för avlöningsförmånerna kommer att i tillämpliga delar gälla vad i sådant avseende är föreskrivet för sistnämnda befattningshavare. Därest så sker, synas de betänkligheter be-

träffande ifrågavarande arvodesreglering, som av statskontoret i dess utlåtande uttalats, bortfalla.

Även arvodena för faktorn, assistenten och det kvinnliga biträdet synas lämpligen böra regleras i anslutning till den allmänna löneregleringen, varefter jämväl för dessa befattningshavare böra i fråga om dyrtidstillägg samt i tillämpliga delar även i övrigt gälla enahanda grunder som för befattningshavare, vilkas avlöningar utgå efter det nya lönesystemet.

Frågan om reglering av arvodet åt föreståndaren bör underställas riksdagen, medan den ifrågasatta arvodesregleringen för övriga befattningshavare torde ankomma på Kungl. Maj:ts prövning efter det riksdagen fattat beslut om arvodet till föreståndaren.

Någon ökning i det av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln punkt 93 a begärda förslagsanslag å 155,000 kronor för upprätthållande av statens reproduktionsanstalts verksamhet läser icke erfordras till följd av de utav mig sålunda förordade arvodesförhöjningarna.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta,

att arvodet till föreståndaren vid statens reproduktionsanstalt skall från och med år 1922 utgöra 12,300 kronor för år.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skulle avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

M. De Geer.